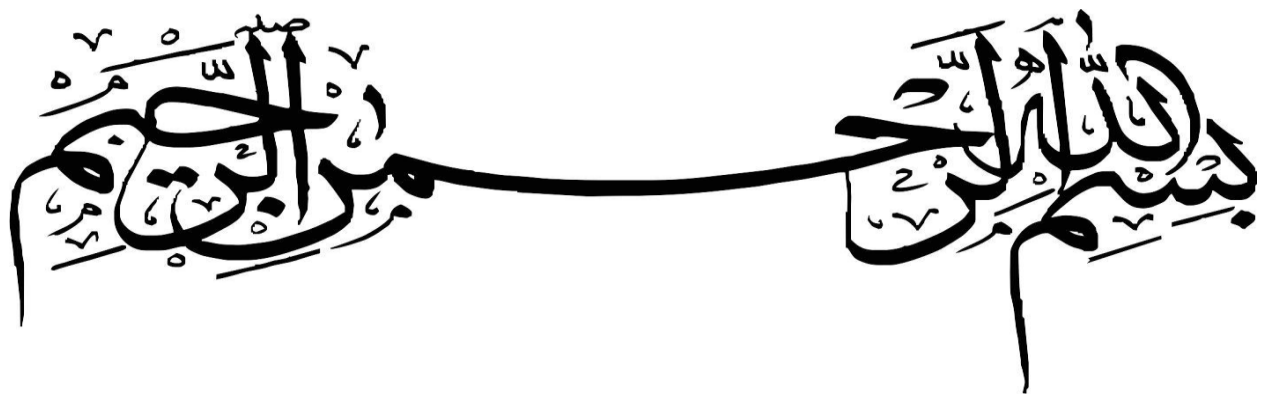

نمونه سوالات تالیفی و نهایی درس دهم

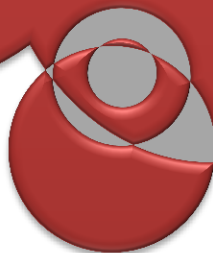
فلسفه دوازدهم

(دوره میانی)

تهیه و تنظیم

سید احمد صمدانی

استان آذربایجان شرقی

- ۱- حسین بن عبدالله بن سینا که در مشرق زمین به و شهرت دارد.
- ۲- ابن سینا با القاب باشکوه و شهرت دارد
- ۳- ابن سینا را در اروپا و می نامند.
- ۴- ابن سینا در زندگی نامه ای که برای شاگرد وفادار خود،، نگاشته مراحل رشد علمی و فلسفی خود را توضیح داده است.
- ۵- ابن سینا در منطق و ریاضیات شاگرد بود به سرعت بر معلم خویش پیشی گرفت.
- ۶- ابن سینا خود می گوید: از علوم دشوار نیست و من پس از مدت کوتاهی در آن مهارت یافتم.
- ۷- روش ابن سینا در تحلیل مسائل فلسفی، است.
- ۸- ابن سینا روش عقلی و استدلالی را که پایه گذاری کرد و بعدها وارد جهان اسلام شد، به اوج رساند.
- ۹- ابن سینا را به صورت مدون و نظام مند ارائه کرد.
- ۱۰- "هنگام مطالعه، هر مطلبی به نظرم می آمد، مقدمات آن را می نوشتم، در آن نظر می کردم و شروط آن را منظور می داشتم تا آنکه حقیقت آن بر من معلوم می شد." این مطلب در مورد شخصیت است.
- ۱۱- کتاب ابن سینا که نوعی فرهنگ نامهٔ پزشکی است، از معروف ترین آثار ابن سینا به شمار می رود.
- ۱۲- قسمت الهیات شفا که دربردارندهٔ است.
- ۱۳- کتاب ابن سینا کامل ترین مرجع حکمت مشائی است.
- ۱۴- کتاب نجات ابن سینا شکل مختصر کتاب است و به بیشتر زبان های زندهٔ دنیا ترجمه شده است.
- ۱۵- کتاب، آخرین دیدگاه های ابن سینا در حکمت را شامل می شود و امروز هم جزء کتاب های درسی است.
- ۱۶- ابن سینا احاطه و شمول علم را بر همه موجودات می نامد.
- ۱۷- ابن سینا از نظر ابن سینا به عنوان یک کل، ذاتی دارد که منشأ و مبدأ حرکات و تحولات آن است می نامد.
- ۱۸- طبیعت از دیدگاه ابن سینا (به یک معنی) مبدا و است .
- ۱۹- منظور ابن سینا از جهان طبیعت، قلمرو فیض حق و مرتبه ای از جهان هستی است که ما را به شناخت و جهان نزدیکتری کند.
- ۲۰- ابن سینا از ما می خواهد که علاوه بر مطالعه، برای کشف ویژگیها و روابط پدیده های آن که به شکل گیری منجر می شود، در این عالم با مبدأ کل جهان هستی نیز تأمل کنیم.
- ۲۱- از نظر ابن سینا آن توانگر و بی نیاز مطلق است که هیچ چیز در هیچ چیز از او بی نیاز نیست.
- ۲۲- از نظر ابن سینا، تأمل در رابطهٔ طبیعت با و در کنار تحقیق در روابط میان پدیده ها، دانشمند و محقق را از ظاهر پدیده ها عبور می دهد و به باطن آنها می رساند.

- ۲۳- از نظر ابن سینا، تأمل در رابطه طبیعت با ماوراءطبیعت و خدا آنها را به در برابر حق وا می دارد.
- ۲۴- سهروردی (شیخ اشراق) آنان که هم درصُور برهان به حدّ کمال رسیده‌اند و هم به اشراق و عرفان دست یافته‌اند اینها..... هستند.
- ۲۵- در جغرافیای عرفانی سهروردی جهان نور محض یا فرشتگان مقرب است.
- ۲۶- خدا در فلسفه سهروردی در فلسفه مشاء نامیده می‌شود.
- ۲۷- حکمت اشراق هم با حکمت مشاء و هم با تصوف و عرفان متداول است.
- ۲۸- سهروردی تحصیل خود را در مراغه آغاز کرد. پس از آن، به رفت و با اندیشه های آشنایی کامل یافت.
- ۲۹- شیخ اشراق به احترام می گذاشت و از او سپاسگزاری می کرد.
- ۳۰- شیخ اشراق در عین حال، می کوشید حکمت را با چاشنی به کمال رساند.
- ۳۱- حکمت اشراق نوعی بحث از است که تنها به نیروی عقل و ترتیب استدلال اکتفا نمی کند بلکه آن را با نیز همراه می سازد.
- ۳۲- فیلسوف اشراقی می کوشد آنچه را در مقام به دست آورده، با دریابد و به ذائقه دل برساند.
- ۳۳- از منظر سهروردی، سیر و سلوک روحانی و قلبی هم بدون گمراه کننده می باشد.
- ۳۴- شیخ اشراق معتقد است هرگاه اتفاق افتد که در زمانی حکیمی بوده و در نیز استاد باشد، او را ریاست تامّه بوده و خلیفه و جانشین خدا اوست.
- ۳۵- به نظر جهان هیچ گاه از حکیمی، خالی نیست زیرا برای مقام خلافت ضروری است که امور و حقایق را بی واسطه، از حق تعالی دریافت کند.
- ۳۶- سهروردی معتقد است، چون ریاست واقعی جهان به دست افتد، زمان وی بس نورانی و درخشان شود.
- ۳۷- شیخ اشراق معتقد است ، هرگاه جهان از تدبیر تهی ماند، ظلمت و تاریکی بر آن سایه افکند.
- ۳۸- از منظر سهروردی، اشیاء دیگر از تابش و پرتو پدید آمده اند.
- ۳۹- شیخ اشراق معتقد است، هر نور است اما نه، بلکه درجه ای است از نور.
- ۴۰- سهروردی می گوید: ذات نخستین، یعنی خدا پیوسته نورافشانی (اشراق) می کند و بدین ترتیب، متجلی می شود.
- ۴۱- رستگاری، عبارت از وصول کامل به این روشنی است.
- ۴۲- در فلسفه شیخ اشراق، معنای زمینی خود را ندارند بلکه در جغرافیای عرفانی معنایی ویژه پیدامی کنند.
- ۴۳- مشرق جهان در جغرافیای سهروردی به دلیل ، برای موجودات خاکی قابل مشاهده نیست.

۴۴- در میان مشرق محض و مغرب کامل،..... قرار دارد که در آن نور و ظلمت به هم آمیخته اند.

۴۵- سهرودی با الهام از قرآن کریم، از خدواند به تعبیر می کند.(نهایی دی ماه ۹۸)

۴۶- طبق نظر سهرودی، آنانکه هم درصُور برهانی و هم به اشراق و عرفان به کمال رسیده اند..... نامیده می شوند.(نهایی خرداد ماه ۹۸)

۴۷- سهرودی، کسانی را که هم درصُور برهانی به کمال رسیده اند و هم به اشراق و عرفان دست یافته اند، "....." می نامد. (نهایی

خرداد ماه ۱۴۰۰)

۴۸- ابن سینا آخرین دیدگاه های خود در باب حکمت و فلسفه را در کتابِ "....." بیان کرده است.(نهایی شهریور ماه ۱۴۰۰)

@جوابها: ۱- ابن سینا / ابوعلی سینا ۲- شیخ الرئيس / حُجه الحق / شاهزاده اطبا ۳- اویسنا / اویسن ۴- ابو عبدالله ناتلی ۶- علم طب

۷- عقلی و استدلالی ۸- ارسطو ۹- فلسفه مشائی ۱۰- ابن سینا ۱۱- قانون ۱۲- فلسفه ابن سینا ۱۳- شفا ۱۴- شفا ۱۵- اشارات و تنبیهات

۱۶- عنایت ۱۷- طبیعت ۱۸- حرکات و تحولات ۱۹- مبدأ کل جهان هستی - نظام احسن ۲۰- عالم طبیعت / علوم طبیعی / رابطه وجودی ۲۱-

پادشاه راستین ۲۲- ماوراء طبیعت / خدا ۲۳- خشوع و خشیت ۲۴- حکیم متأله ۲۵- مشرق جهان ۲- نور الانوار / واجب الوجود

۲۷- متفاوت ۲۸- اصفهان / ابن سینا ۲۹- ابن سینا ۳۰- استدلالی / کشف و شهود قلبی ۳۱- وجود / سیروس لوک قلبی ۳۲- بحث و استدلال / شهود

قلبی (تجربه درونی) ۳۳- تربیت عقلانی ۳۴- غرق در تأله / بحث ۳۵- سهرودی ۳۶- امام تأله ۳۷- حکیمی الهی ۳۸- نور الانوار ۳۹- واقعیتی /

نور مطلق ۴۰- نور مطلق ۴۱- نور مطلق ۴۲- مشرق و مغرب ۴۳- تجرد از ماده ۴۴- مغرب وسطی ۴۵- نور الانوار ۴۶- حکیم متأله ۴۷- حکیم

متأله ۴۸- اشارات و تنبیهات

***گزاره های زیر را با واژه صحیح و غلط مشخص کنید:**

۴۹- ابن سینا: اگر در مسئله ای حیران می ماندم و بر حدّ وسط قیاس آن راه می بردم، به مسجد جامع می رفتم و نماز می گزاردم و

نزد مُبدع کل، زاری و تضرّع می کردم تا آنکه بر من آشکار می گردید.

۵۰- ابن سینا در طول زندگی نسبتاً کوتاه و پرماجرایی خود بیش از دویست کتاب و رساله در شاخه های گوناگون علم و فلسفه نوشت.

۵۱- برخی از رساله ها و کتب ابن سینا قرن ها در مراکز علمی شرق و غرب تدریس شده اند و برخی امروز هم تدریس می شوند.

۵۲- کتاب شفا ابن سینا دایره المعارف عظیم علمی و فلسفی مشتمل بر موضوعاتی چون منطق، نجوم، علوم وحیانی و الهی است.

۵۳- کتاب نجات ابن سینا اکنون در حوزه های علمی و مراکز دانشگاهی از مهمترین کتب فلسفی به حساب می آید.

۵۴- کتاب انصاف ابن سینا دارای بیست جزء و شامل ۲۸ هزار مسئله بوده است.

۵۵- کتاب انصاف ابن سینا در حمله سلجوقیان به اصفهان به غارت رفته و تنها چند جزء آن باقی مانده است.

۵۶- کتاب دانشنامه علایی، به زبان پارسی است و ابواب مختلف حکمت در آن مندرج است.

۵۷- کتاب دانشنامه علایی ابن سینا در اصفهان و برای سیف الدوله، حاکم آن شهر نوشته شده است.

۵۸- از نظر ابن سینا طبیعت مرتبه ای از هستی است که روبه مقصدی خاص دارد و این مقصد در ذات عالم طبیعت است. و از آن جدایی نا پذیر است.

۵۹- محقق و دانشمند حقیقی به ظواهر اکتفا می کند؛ بلکه همواره می کوشد تا به ظواهر پی ببرد.

۶۰- از نظر ابن سینا عالم طبیعت را، لطف و عنایت باریتعالی پدید آورده است.

۶۱- در نظام کلی جهان شرّ و بدی لازمه جهان می باشد.

۶۲- آنچه ظاهراً شرّ و بدی به نظر می رسد ، از نظر ابن سینا برای نظام کلی جهان لازم است.

۶۳- به نظر ابن سینا: «عنایت، احاطه و شمول علم باری تعالی بر همه موجودات است و ضروری است که همه موجودات مطابق آن باشند تا ضروری ترین نظام پدید آید.

۶۴- به نظر ابن سینا: نظام جهان معلول ذات واجب تعالی و شمول علم اوست. پس، موجودات بر طبق علم الهی بوده و بهترین نظام را تشکیل داده اند.

۶۵- از نظر ابن سینا: در حقیقت همه فصول برای حفظ اعتدال در طبیعت در پی یکدیگرند و در مجموع، خیر و کمال طبیعت را تأمین می کنند.

۶۶- از نظر ابن سینا : همه بدی های ظاهری در واقع زمینه ساز خیر و کمال بیشتر در ماوراء طبیعت هستند.

۶۷- از نظر ابن سینا : برخی موجودات جهان در وجود و آثار خود به فیض و عنایت دائمی او نیازمندند.

۶۸- علت نام گذاری عالم به طبیعت، بدان جهت است که اجزاء این عالم، هر کدام طبع و ذات خاصی دارند و خود این عالم نیز به عنوان یک کل ، و ذاتی دارد که منشأ و مبدأ حرکات و تحولات آن است.

۶۹- به نظر ابن سینا طبیعت هر شیء آن رابه سوی خیر کمال مطلوبش سوق می دهد؛ به شرط اینکه مانعی در راه طبیعت قرار بگیرد.

۷۰- از نظر ابن سینا سیل و زلزله، همگی در یک نظم کلی جهانی تأثیر مثبت دارند و به کمال نهایی طبیعت کمک می کنند.

۷۱- از نظر ابن سینا با نگاه کردن به بخش کوچکی از جهان طبیعت می توان درباره آن داوری کلی کرد.

۷۲- ابن سینا از ما می خواهد که علاوه بر مطالعه عالم طبیعت، برای کشف ویژگیها و روابط پدیده های آن، در رابطه وجودی این عالم با علل متعدد نیز تأمل کنیم.

۷۳- پادشاه راستین از نظر ابن سینا، آن است که ذات هر چیزی از اوست.

۷۴- علت هر چیز یا از پادشاه راستین پدید آمده یا از چیزی پدید آمده که خود آن چیز را خداوند به وجود آورده است.

۷۵- از نظر ابن سینا، همه چیزهای دیگر بنده و مملوک خداست و او به هیچ چیز محتاج نیست.

۷۶- منظور از مغرب وسطی در فلسفه‌ی سهروردی، عالم عقول و نورانیت محض است.

۷۷- سهروردی در کتاب مطارحات از شیوهٔ مشائیان فراتر می رود و حکمت اشراقی را پایه گذاری می کند.

۷۸- شیخ شهاب الدین سهروردی از برجسته ترین چهره های حکمت اسلامی و فرهنگ ایران زمین است.

۷۹- سهروردی در سال ۵۴۹ هجری قمری در قریهٔ سهرورد فاراب دیده به جهان گشود.

۸۰- سهروردی با احیاء فلسفهٔ نورو اشراق یونان باستان و تلفیق آن با کلام اسلامی، حکمت اشراق را پایه گذاری کرد.

۸۱- حکمت اشراق نوعی بحث از وجود است که تنها به نیروی عقل و ترتیب استدلال اکتفا نمی کند بلکه آن را با سیر و سلوک قلبی نیز همراه می سازد.

۸۲- به نظر سهروردی آنچه را از طریق عقل کسب کرده شده، می بایست با استدلال و برهان به دیگران تعمیم دهد.

۸۳- از نظر سهروردی، تحقیق فلسفی به شیوهٔ استدلالی محض و بدون رسیدن به قلب بی نتیجه است.

۸۴- شیخ اشراق معتقد است هرگاه اتفاق افتد که در زمانی حکیمی غرق در تأله بوده و در بحث نیز استاد باشد، او را ریاست تامه بوده و خلیفه و جانشین خدا اوست.

۸۵- مراد شیخ اشراق ریاست، ریاست تامه از راه قهر و غلبه است که گاه باشد که امام تأله در ظاهر حاکم باشد و گاه به طور نهایی.

۸۶- به نظر سهروردی برای مقام خلافت ضروری نیست که امور و حقایق را بی واسطه، از حق تعالی دریافت کند.

۸۷- شیخ اشراق مبدأ جهان و خالق هستی را نور محض می داند و او را نورالانوار می نامد.

۸۸- ازدیدگاه شیخ اشراق، تفاوت موجودات در شدت وضع مرتبه وجودی آنهاست.

۸۹- به نظر سهروردی همه چیز در این جهان پرتوی از نور ذات نور مطلق است.

۹۰- از نظر شیخ اشراق، هر زیبایی و کمالی، موهبتی از رحمت نور ذات نور مطلق است.

۹۱- ازدیدگاه شیخ ابن سینا، همه چیزها را نور ذات نور مطلق به وجود می آورد و با اشعهٔ خود به آنها حیات می بخشد.

۹۲- مشرق جهان در جغرافیای سهروردی، نور محض یا محل فرشتگان مقرب است.

۹۳- مغرب وسطی در نظر سهروردی، جهان تاریکی یا عالم ماده است که بهره ای از نور ندارد.

۹۴- نویسنده کتاب الانصاف ابن سینا است. (نهایی دی ماه ۹۷)

۹۵- سهروردی (حکمت اشراق)، شیوهٔ استدلالی محض را با سیر و سلوک قلبی همراه می سازد. (باندکی تغییر نهایی شهریور ماه ۹۸)

۹۶- در روش اشراقی، شیوه استدلالی محض با سیر و سلوک قلبی همراه می شود. (نهایی دی ماه ۹۸)

۹۷- از نظر ابن سینا، برخی امور در جهان طبیعت، مصداق شر و بدی هستند. (نهایی دی ماه ۱۴۰۰)

@جوابها: ۴۹-غ ۵۰-غ ۵۱-ص ۵۲-غ ۵۳-غ ۵۴-ص ۵۵-غ ۵۶-ص ۵۷-غ ۵۸-ص ۵۹-غ ۶۰-ص ۶۱-ص ۶۲-ص ۶۳-غ ۶۴-ص ۶۵-غ

ص ۶۶-غ ۶۷-غ ۶۸-ص ۶۹-غ ۷۰-ص ۷۱-غ ۷۲-غ ۷۳-ص ۷۴-غ ۷۵-ص ۷۶-غ ۷۷-غ ۷۸-ص ۷۹-غ ۸۰-غ ۸۱-ص ۸۲-غ

۸۳-ص ۸۴-ص ۸۵-غ ۸۶-غ ۸۷-ص ۸۸-غ ۸۹-ص ۹۰-ص ۹۱-غ ۹۲-ص ۹۳-غ ۹۴-ص ۹۵-ص ۹۶-ص ۹۷-غ

@گزینه صحیح را انتخاب کنید:

۹۸- تأثیر طبیعت شیء در حرکت اشیاء به سوی غایت به نظر ابن سینا به مدد چیست؟

(۱) عقل فعال (۲) طبیعت جسم (۳) علم خداوند (۴) الطاف خداوندی

۹۹- برجسته ترین بُعد فکری ابن سینا چیست و به چه معناست؟

(۱) طبیعت شناسی - اشتیاق ذاتی و فطری که سبب بقای وجود ممکنات است.

(۲) خداشناسی - اشتیاق ذاتی و فطری که سبب بقای وجود ممکنات است.

(۳) طبیعت شناسی - عنوان یک کل، و ذاتی دارد که منشأ و مبدأ حرکات و تحولات آن است

(۴) خداشناسی - عنوان یک کل، و ذاتی دارد که منشأ و مبدأ حرکات و تحولات آن است

۱۰۰- طبیعت در فلسفه ابن سینا چه جایگاهی دارد و عامل پدیدآورنده عالم طبیعت چیست و همه اجزای آن چه چیزی را تحقق می

بخشند؟ (به ترتیب)

(۱) مرتبه ای از هستی - لطف و عنایت خدا - نظام احسن (۲) وراء هستی - عشق به هستی - نظام احسن

(۳) مرتبه ای از هستی - عشق به هستی - شعور هستی (۴) مرتبه ای از هستی - لطف و عنایت خدا - نظام تکوین

۱۰۱- کدام گزینه در رابطه با نظر بوعلی سینا درباره ی بلا و شر درست نیست؟

(۱) بلا و شر لازمه ی نظام کلی جهان است. (۲) همه بدی ها امور واقعی و غیر ضروری کل جهان است.

(۳) آنچه ظاهراً شر و بدی به نظر می رسد، لازم و مفید کل است. (۴) همه بدی ها در واقع زمینه خیر و کمال بشر است.

۱۰۲- کدام یک از موارد زیر، تعریف «جهان شناسی» از نظر ابن سینا است؟

(۱) شناخت قوانین طبیعت از طریق تجربه و آزمایش (۲) شناختی که غایت آن اثبات نظام مجرد عالم طبیعت است.

(۳) شناخت قوانین طبیعت از طریق قواعد عقلی فلسفی (۴) شناختی که به مدد حق و فیض واجب الوجود حاصل می شود.

۱۰۳- در جغرافیای عرفانی سهروردی مراد از مشرق و مغرب کامل و مغرب وسطی کدام است؟

- (۱) جهان فرشتگان- عالم مثال- ستارگان مرئی (۲) جهان مجردات- عالم مثال- عالم ماده
(۳) جهان نور محض- عالم افلاک- عالم ماده (۴) جهان فرشتگان مقرب- عالم ماده- ستارگان مرئی

@ جواب تست ها: ۹۸- یک ۹۹- سه ۱۰۰- چهار ۱۰۱- دو ۱۰۲- چهار ۱۰۳- چهار

@گزینه درست را انتخاب کنید:

- ۱۰۴- کامل ترین مرجع حکمت مشا کتاب (۱: شفا (۲) انصاف (ابن سینا است (دی ماه ۹۹)
۱۰۵- در فلسفه سهروردی ، عالم ماده (۱: مغرب کامل (۲: مغرب وسطی) نام دارد. (نهایی خردادماه ۱۴۰۰)
۱۰۶- سهروردی در فلسفه خود، از مفهوم (۱: نور (۲: وجود) استفاده می کند. (نهایی شهریورماه ۱۴۰۰)

* جواب ها ۱۰۴: گزینه یک (شفا) ۱۰۵: گزینه یک (مغرب کامل) ۱۰۶: گزینه یک (نور)

۱۰۷- هریک از گزینه های سمت راست با یکی از گزینه های سمت چپ مناسبت دارد، گزینه درست را جلوی گزینه مربوطه

بنویسید:

الف) نور محض	۱- پایه گذار حکمت اشراق
ب) سهروردی	۲- عالم ماده
ج) مغرب کامل	۳- قانون
د) کامل ترین مرجع حکمت مشائی	۴- مبدأ جهان و خالق هستی
ر) رستگاری	۵- الهیات شفا
ز) پدید آوردن عالم طبیعت توسط خداوند	۶- وصول کامل به نور مطلق
و) پادشاه راستین از نظر ابن سینا	۷- لطف و عنایت
ک) دایره المعارف عظیم علمی و فلسفی	۸- توانگر و بی نیاز مطلق (خداوند)
ق) ابواب مختلف حکمت در آن مندرج است.	۹- شدت وضع نورانیت
ی) تفاوت اصلی موجودات نزد سهروردی	۱۰- دانشنامه علائی
	۱۱- شفا

@ جواب ها: الف: (۴) ب: (۱) ج: (۲) د: (۵) ر: (۶) ز: (۷) و: (۸) ک: (۱۱) ق: (۱۰) ی: (۹)

۱۰۸- نویسنده هریک از کتاب های زیر را مشخص کنید:

الف- نجات (نهایی دی ماه ۹۸) ۱- فارابی

ب- الجمع بین رأی الحکیمین ۲- ابن سینا

ج- اغراضُ ارسطو فی کتاب مابعدالطبیعه

الف: ابن سینا (۲) ب و ج: فارابی (۱)

۱۰۹- نویسنده هریک از کتاب های زیر را مشخص کنید:

الف- نجات (نهایی دی ماه ۹۸) ۱- سهروردی

ب- حکمه الاشراق ۲- ابن سینا

ج- اشارات و تنبیهات

د- انصاف

و- شفا

@جواب ها: الف، ج، د، و ۲ ب: ۱

@پاسخ کوتاه دهید:

۱۱۰- به سوالات ذیل در مورد فلسفه ابن سینا جواب کوتاه دهید؟

الف- ابن سینا فلسفه مشایی را به چه صورتی ارائه کرد؟ مدون و نظام مند

ب- طبیعت در نظر ابن سینا چیست؟

طبیعت مرتبه ای از هستی است که رو به مقصدی خاص دارد و این مقصد در ذات عالم طبیعت است. و از آن جدایی نا پذیر است.

ج- ابن سینا عالمی که به عنوان یک کل، ذاتی دارد که منشأ و مبدأ حرکات و تحولات آن است چه می نامد؟ طبیعت

د- چهار مورد از کتب ابن سینا را فقط نام ببرید؟ نجات، انصاف، شفا، اشارات و تنبیهات و.....

۱۱۱- از نظر ابن سینا روش مطلوب و مناسب برای تحقیق در عالم طبیعت چیست؟

ابن سینا از ما می خواهد که علاوه بر مطالعه عالم طبیعت، برای کشف ویژگی ها و روابط پدیده های آن (که به شکل گیری علوم

طبیعی منجر می شود)، در رابطه وجودی این عالم با مبدأ کل جهان هستی نیز تأمل کنیم.

۱۱۲- به سوالات ذیل درموردِ فلسفهٔ شیخ اشراق (سهروردی) جواب کوتاه دهید؟

حکمه الاشراق

الف- سهروردی در کدام کتاب از شیوهٔ مشائیان فراتر می رود و حکمت اشراقی را پایه گذاری می کند؟

نورمحض " نورالانوار"

ب- شیخ اشراق مبدا جهان و خالق هستی را چه می داند و او را چه می داند؟

از تابش و پرتو نورالانوار پدید آمده اند.

ج- به نظر سهروردی اشیاء چگونه پدید آمده اند؟

در شدت وضع نورانیت

د- باتوجه دیدگاه های شیخ اشراق ، تفاوت اصلی موجودات در چیست؟

و- حکیم متاله از نظر سهروردی کیست؟

از دیدگاه سهروردی آنان که هم در صُور برهانی به کمال رسیده اند و هم به اشراق و عرفان دست یافته اند.

۱۱۳- از کدام کتاب سهروردی به عنوان مهمترین کتاب وی یاد می شود؟ و چرا؟

حکمه الاشراق- زیرا مکتبی جدید را در فلسفهٔ اسلامی ارائه کرد.

۱۱۴- سهروردی چگونه توانست حکمت اشراقی را پایه گذاری کند؟

او با احیاء فلسفهٔ نورو اشراق ایران باستان و تلفیق آن با عرفان، اسلامی، حکمت اشراق را پایه گذاری کرد.

۱۱۵- منظور شیخ اشراق از مفهوم نور چیست؟

هر واقعیتهایی نور است اما نه نور مطلق، بلکه درجه ای است از نور

۱۱۶- "اگر شخصی هم به سلوک عقلی و استدلال برهانی اهمیت می دهد و هم به سیر و سلوک قلبی و تزکیهٔ نفس" شما

فلسفهٔ اشراق

کدام روش فلسفی را به او پیشنهاد می کنید؟

۱۱۷- وجه تشابه و وجه اختلاف فلسفهٔ ابن سینا با فلسفهٔ اشراق (سهروردی) را بنویسید؟

فلسفهٔ اشراق با فلسفهٔ مشاء متفاوت است؛ زیرا فلسفهٔ مشاء از عقل نظری فراتر نمی رود، ولی اشراق علاوه بر عقل نظری به سلوک قلبی

نیز اهمیت می دهد. وجه تشابه آن ها همان اهمیت دادن به عقل نظری است.

۱۱۸- از دیدگاه سهروردی آنان که هم در صُور برهانی به کمال رسیده اند و هم به اشراق و عرفان دست یافته اند چه نامیده می شوند؟

حکیم متاله

(نهایی اسفند ماه ۸۷)

۱۱۹- درمورد کتب ابن سینا به دوسوال زیر پاسخ دهید (نهایی دی ماه ۹۸)

الف- کدام کتاب او مختصر کتاب شفا می باشد؟ ب- کدام کتابش شامل آخرین دیدگاه های او در حکمت می باشد؟

ب- اشارات و تنبیهات

@ جواب: الف- نجات

۱۲۰- در نظر سهروردی منظور از مغربِ وسطی چیست؟ (باندکی تغییرنهایی دی ماه ۹۸)

در میان مشرق محض و مغرب کامل، مغربِ وسطی قرار دارد که در آن نور و ظلمت به هم آمیخته اند.

۱۲۱- باتوجه به جغرافیای عرفانی سهروردی، مفاهیم مقابل را تعریف کنید: الف) مشرق جهان ب) مغربِ وسطی (نهایی خردادماه ۹۹)

الف) مشرق جهان: نور محض یا محل فرشتگان مقرب است.

ب) مغربِ وسطی: در میان مشرق محض و مغرب کامل قرار دارد که در آن نور و ظلمت به هم آمیخته اند.

۱۲۲- با توجه به فلسفه سهروردی مفاهیم مقابل را تعریف کنید: الف) حکیم متاله ب) مشرق جهان (نهایی شهریور ماه ۹۹)

الف: کسانی که هم در صُور برهانی به کمال رسیده اند و هم به اشراق و عرفان دست یافته اند.

ب: مشرق جهان: نور محض یا محل فرشتگان مقرب است.

۱۲۳- باتوجه به فلسفه سهروردی مفاهیم زیر را تعریف کنید (نهایی دی ماه ۹۹)

الف- حکیم متاله: ب: مغرب کامل:

الف: کسانی که هم در صُور برهانی به کمال رسیده اند و هم به اشراق و عرفان دست یافته اند.

ب: جهان تاریکی یا عالم ماده که بهره ای از نور ندارد.

۱۲۴- از نظر سهروردی کسی که هم در صُور برهانی به کمال رسیده و هم به اشراق و عرفان دست یافته چه نام دارد؟ (نهایی شهریور ماه

۱۴۰۰) حکیم متاله

۱۲۵- باتوجه به فلسفه سهروردی به سوال های زیر پاسخ دهید (نهایی دی ماه ۱۴۰۰)

الف) نام عالم ماده یا جهان تاریکی در جغرافیای عرفانی او چیست؟

ب) تعبیری که برای خداوند به کار برده است، چه می باشد؟

ج) کسی که هم در صُور برهانی و هم در عرفان سرآمد است، چه نام دارد؟

*جواب: الف: مغرب کامل ب: نور الانوار ج: حکیم متاله

۱۲۶- کتب قانون و نجات ابن سینا را به اختصار معرفی کنید؟

۱. **قانون:** نوعی فرهنگ نامه پزشکی است، از معروف ترین آثار ابن سینا به شمار می رود و به زبان های لاتین، انگلیسی، فرانسه و آلمانی

ترجمه شده است. ۲. **نجات:** شکل مختصر کتاب شفاست و به بیشتر زبانهای زنده دنیا ترجمه شده است.

۱۲۷- کتاب شفای ابن سینا دارای چه موضوعاتی است؟ بررسی کنید؟

شفا: این دایر معارف عظیم علمی و فلسفی مشتمل بر موضوعاتی چون منطق، ریاضی، علوم طبیعی و الهی است. قسمت الهیات شفا

که دربردارنده فلسفه ابن سیناست، کامل ترین مرجع حکمت مشائی است و هم اکنون نیز در حوزه های علمی و مراکز دانشگاهی از مهم

ترین کتب فلسفی به حساب می آید.

۱۲۸- کتاب های انصاف، اشارات و تنبیهات و دانشنامه علایی ابن سینا را به ترتیب معرفی کنید؟

۱. **انصاف:** دارای بیست جزء و شامل ۲۸ هزار مسئله بوده اما در حمله غزنویان به اصفهان به غارت رفته و تنها چند جزء آن باقی مانده

است. ۲. **اشارات و تنبیهات:** آخرین دیدگاه های ابن سینا در حکمت را شامل می شود و امروز هم جزء کتاب های درسی است.

۳. **دانشنامه علایی:** به زبان پارسی است و ابواب مختلف حکمت در آن مندرج است. این کتاب در اصفهان و برای علاء الدوله، حاکم

آن شهر نوشته شده است.

۱۲۹- طبیعت شناسی را از نظر ابن سینا توضیح دهید؟

از نظر ابن سینا طبیعت مرتبه ای از هستی است که رو به مقصدی خاص دارد و این مقصد در ذات عالم طبیعت است. و از آن جدایی

نا پذیر است.

۱۳۰- به نظر ابن سینا از عالم طبیعت به چه عنوانی تعبیر می شود؟ چرا؟

نظام احسن، زیرا خداوند، عالم طبیعت را با لطف و عنایت خود پدید آورده و همه اجزاء آن چنان ترکیب و تألیف شده اند که بهترین

نظام ممکن، یعنی نظام احسن، را تحقق می بخشند.

۱۳۱- از نظر ابن سینا عالم حقیقی چه کسی است؟

از نظر ابن سینا، تأمل در رابطه طبیعت با ماوراء طبیعت و خدا در کنار تحقیق در روابط میان پدیده ها، دانشمند و محقق را از ظاهر

پدیده ها عبور می دهد و به باطن آنها می رساند؛ آنها را به خشوع و خشیت در برابر حق وا می دارد و مصداق آیه شریفه "إِنَّمَا يَخْشَى

اللَّهُ مِنَ الْعُلَمَاءِ تِلْكَ بَنَدُ الْغُلَامِ عَالِمٍ خَدَّاهُ خَشِيتُ أَوْ رَأَى دِلَّ دَارِنْدَمِی سَازَد.

۱۳۲- تفسیر و تحلیل این جمله از ابن سینا را با ذکر مثالی بنویسید.

«عالم طبیعت یک کل، و ذاتی دارد که منشأ و مبدأ حرکات و تحولات آن است.»

خداوند، عالم طبیعت را با لطف و عنایت خود پدید آورده و همه اجزاء آن چنان ترکیب و تألیف شده اند که بهترین نظام ممکن، یعنی نظام احسن، را تحقق می بخشند. به نظر ابن سینا طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می دهد؛ به شرط اینکه مانعی در راه طبیعت قرار نگیرد. حتی آنچه ظاهراً شرّ و بدی به نظر می رسد مانند پژمرده شدن یک گل یا مرگ یک جاندار یا حتی وقایع ویرانگر طبیعی همچون سیل و طوفان و زلزله، همگی برای نظام کلی جهان لازم اند.

۱۳۳- اگر شما مثل ابن سینا بیاندیشید، در این صورت، مفهوم طبیعت چگونه تعبیر می شود؟ توضیح دهید.

از نظر ابن سینا طبیعت مرتبه ای از هستی است که روبرو مقصدی خاص دارد و این مقصد در ذات عالم طبیعت است. خداوند، عالم طبیعت را با لطف و عنایت خود پدید آورده و همه اجزاء آن چنان ترکیب و تألیف شده اند که بهترین نظام ممکن، یعنی نظام احسن، را تحقق می بخشند. به نظر ابن سینا طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می دهد؛ به شرط اینکه مانعی در راه طبیعت قرار نگیرد.

۱۳۴- عالم طبیعت از دیدگاه ابن سینا، چه ویژگیهایی دارد؟ (ذکر دو مورد کافی است)

۱- طبیعت در فلسفه ابن سینا مرتبه ای از هستی است که رو به سوی مقصد خاصی دارد؛ و این مقصد در ذات عالم طبیعت است. و از آن جدایی نا پذیر است.

۲- طبیعت هر شیء آنرا به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می دهد؛ به شرط اینکه مانعی در راه طبیعت قرار نگیرد.

۳- خداوند، عالم طبیعت را با لطف و عنایت خود پدید آورده و همه اجزاء آن چنان ترکیب و تألیف شده اند که بهترین نظام ممکن، یعنی نظام احسن، را تحقق می بخشند

۴- اجزاء این عالم، هر کدام طبع و ذات خاصی دارند و خود این عالم نیز به عنوان یک کل، و ذاتی دارد که منشأ و مبدأ حرکات و تحولات آن است.

۵- به نظر او طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال سوق می دهد

۶- در عالم طبیعت، اعتدال و هماهنگی بی نظیری به چشم می خورد و همه موجودات به نحوی خلق شده اند که سهم و اثر خاصی در حفظ نظام طبیعت دارند.

۱۳۵- روش ابن سینا در تحلیل مسائل فلسفی، چیست؟ مختصراً توضیح دهید.

عقلی و استدلالی است. او این روش را که ارسطو پایه گذاری کرد و بعدها وارد جهان اسلام شد، به اوج رساند. ابن سینا فلسفه‌مثنائی را به صورت مدوّن و نظام مند ارائه کرد.

۱۳۶- از نظر سهروردی تحقیق فلسفی و سیر و سلوک قلبی به ترتیب چه زمانی بی نتیجه و گمراه کننده است؟

تحقیق فلسفی به شیوه استدلالی محض و بدون رسیدن به قلب بی نتیجه است و سیر و سلوک روحانی و قلبی هم بدون تربیت عقلانی گمراه کننده می باشد.

۱۳۷- علت نام گذاری (وجه تسمیه) عالم طبیعت به این نام از جانب ابن سینا چیست؟ توضیح دهید.

بدان جهت است که اجزاء این عالم، هر کدام طبع و ذات خاصی دارند و خود این عالم نیز به عنوان یک کل، و ذاتی دارد که منشأ و مبدأ حرکات و تحولات آن است.

۱۳۸- از نظر ابن سینا علم واقعی و حقیقی به هر شیئی چگونه علمی است؟ و نتیجه‌ی این علم چه خواهد بود؟

ابن سینا از ما می خواهد که علاوه بر مطالعه عالم طبیعت، برای کشف ویژگی ها و روابط پدیده های آن (که به شکل گیری علوم طبیعی منجر می شود)، در رابطه وجودی این عالم با مبدأ کلّ جهان هستی نیز تأمل کنیم. از نظر ابن سینا، تأمل در رابطه طبیعت با ماوراء طبیعت و خدا در کنار تحقیق در روابط میان پدیده ها، دانشمند و محقق را از ظاهر پدیده ها عبور می دهد و به باطن آنها می رساند؛ آنها را به خشوع و خشیت در برابر حق و می دارد و مصداق آیه شریفه "انَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ" تنها بندگان عالم خداوند خشیت او را به دل دارند می سازد.

۱۳۹- اصطلاح «پادشاه» را از نظر ابن سینا توضیح دهید؟

شیخ الرئیس می گوید: "آیامی دانی پادشاه کیست؟ پادشاه راستین آن توانگر و بی نیاز مطلق است که هیچ چیز در هیچ چیز از او بی نیاز نیست. ذات هر چیزی از اوست؛ زیرا ذات هر چیز یا از او پدید آمده یا از چیزی پدید آمده که خود آن چیز را خداوند به وجود آورده است. پس، همه چیزهای دیگر بنده و مملوک اوست و او به هیچ چیز محتاج نیست."

۱۴۰- منظور از مفاهیم مشرق و مغرب کامل در جغرافیای عرفانی سهروردی چیست؟

مشرق جهان در جغرافیای سهروردی، نور محض یا محل فرشتگان مقرب است که به دلیل تجرّد از ماده، برای موجودات خاکی قابل

مشاهده نیست. مغرب کامل نیز جهان تاریکی یا عالم ماده است که بهره ای از نور ندارد.

۱۴۱- با ذکر مثالی بیان کنید چرا از نظر ابن سینا با نگاه کردن به بخش کوچکی از جهان طبیعت نمی توان درباره آن

داوری کلی کرد؟

زیرا مثلاً زرد شدن برگ های سبز درختان در پاییز برای کسی که فقط پاییز را می بیند، حادثه ای ناگوار تلقی می شود اما کسی که

چهار فصل را مشاهده می کند، می داند که پاییز نقش ویژه خود را در اعتدال طبیعت ایفا می کند.

۱۴۲- از نظر ابن سینا کامل در رابطه طبیعت با ماوراء طبیعت و خدا در کنار تحقیق در روابط میان پدیده ها، چه تاثیری در

دانشمند دارد؟

دانشمند و محقق را از ظاهر پدیده ها عبور می دهد و به باطن آنها می رساند؛ آنها را به خشوع و خشیت در برابر حق وا می دارد و

مصدق آیه شریفه "إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ" تنها بندگان عالم خداوند خشیت او را به دل دارند می سازد.

۱۴۳- عقیده سهروردی در مورد مبدا جهان و خالق هستی چیست؟ توضیح دهید.

شیخ اشراق مبدأ جهان و خالق هستی را نور محض می داند و او را نور الانوار می نامد. اشیاء دیگر از تابش و پرتو نور الانوار پدید آمده

اند. پس، هر واقعیتهایی نور است اما نه نور مطلق، بلکه درجه ای است از نور. پس، تفاوت موجودات در شدت و ضعف نورانیت آنهاست.

۱۴۴- مفاهیم و اصطلاحات ذیل را در فلسفه اشراق تعریف کنید:

(۱) حکیم متأله	(۲) روش فلسفی اشراق	(۳) فیلسوف اشراقی	(۴) تحقیق فلسفی
(۵) مغرب کامل	(۶) مشرق جهان	(۷) رستگاری	(۸) مغرب وسطی

@جواب:

۱- آنان که هم در صور برهانی به حدّ کمال رسیده اند و هم به اشراق و عرفان دست یافته اند.

۲- حکمت اشراق نوعی بحث از وجود است که تنهابه نیروی عقل و ترتیب استدلال اکتفانمی کند بلکه آن را با سیر و سلوک قلبی

نیز همراه می سازد.

۳- فیلسوف اشراقی می کوشد آنچه را در مقام بحث و استدلال به دست آورده، با شهود قلبی و تجربه درونی دریابد و به ذائقه دل برساند و

آنچه را از طریق شهود کسب کرده است، با استدلال و برهان به دیگران تعمیم دهد.

۴-تحقیق فلسفی به شیوهٔ استدلالی محض و بدون رسیدن به قلب بی نتیجه است و سیر و سلوک روحانی و قلبی هم بدون تربیت عقلانی گمراه کننده می باشد.

۵- مغرب کامل نیز جهان تاریکی یا عالم ماده است که بهره ای از نور ندارد.

۶-مشرق جهان در جغرافیای سهروردی، نور محض یا محل فرشتگان مقرب است که به دلیل تجرّد از ماده، برای موجودات خاکی قابل مشاهده نیست.

۷-ذات نخستین، نورمطلق، یعنی خدا پیوسته نور افشانی(اشراق) می کند و بدین ترتیب، متجلی می شود و همهٔ چیزها را به وجود می آورد و با اشعهٔ خود به آنها حیات می بخشد. همه چیز در این جهان پرتوی از نور ذات اوست و هر زیبایی و کمالی، موهبتی از رحمت اوست و رستگاری، عبارت از وصول کامل به این روشنی است.

۸- در میان مشرق محض و مغرب کامل، مغرب وسطی قرار دارد که در آن نور و ظلمت به هم آمیخته اند.

۱۴۵-با توجه به دیدگاههای شیخ اشراق،ذات نخستین یا نورمطلق چگونه متجلی می شود؟و منظور از رستگاری در نظر او چیست؟

ذات نخستین،نورمطلق،یعنی خداپیوسته نورافشانی(اشراق)می کند و بدین ترتیب،متجلی می شود و همهٔ چیزها را به وجود می آورد و با اشعهٔ خود به آنها حیات می بخشد.همه چیز در این جهان پرتوی از نورذات اوست و هر زیبایی و کمالی، موهبتی از رحمت اوست و رستگاری، عبارت از وصول کامل به این روشنی است.

۱۴۶-نظر سهروردی (شیخ اشراق)درمورد حکیم متاله را بنویسید؟

«هرگاه اتفاق افتد که در زمانی حکیمی غرق در تالّه بوده و در بحث نیز استاد باشد،اورا ریاست تامّه بوده و خلیفه و جانشین خدا اوست ...جهان هیچ گاه از حکیمی که چنین باشد، خالی نیست...؛ زیرا برای مقام خلافت ضروری است که امور و حقایق را بی واسطه، از حق تعالی دریافت کند و البته مراد من از این ریاست،ریاست از راه قهر و غلبه نیست بلکه گاه باشد که امام تالّه در ظاهر حاکم باشد و گاه به طور نهایی ...آدر هر حال او راست ریاست تامّه، اگرچه در نهایت گمنامی باشد.و چون ریاست واقعی جهان به دست او افتد،زمان وی بس نورانی و درخشان شود و هرگاه جهان از تدبیر حکیمی الهی تهی ماند،ظلمت و تاریکی بر آن سایه افکند».

۱۴۷-سهروردی جویندگان معرفت را به چند گروه تقسیم می کند؟ آنها را توضیح دهید.(مدارج دانایی)

۱. آنان که تازه عطش و شوق معرفت یافته اند و جوای آن اند.

۲. آنان که در فلسفهٔ استدلالی به کمالی رسیده اند ولی از ذوق و عرفان بهره ای ندارند.

۳. آنان که به طریقهٔ برهان و فلسفهٔ استدلالی توجهی ندارند و فقط تصفیۀ نفس می کنند و به شهودهایی دست یافته اند.

۴. سرانجام، آنان که هم در صُور برهانی به کمال رسیده اند و هم به اشراق و عرفان دست یافته اند. اینان حکیم متألّه اند و بهترین

دسته به حساب می آیند.

۱۴۸- خلاصه ای از زندگینامهٔ علمی و فلسفی سهروردی را بنویسید؟

شیخ شهاب الدین سهروردی از برجسته ترین چهره های حکمت اسلامی و فرهنگ ایران زمین، در سال ۵۴۹ هجری قمری در قریهٔ

سُهرورد زنجان دیده به جهان گشود. تحصیل خود را در مراغه آغاز کرد. پس از آن، به اصفهان رفت و باندیشه های ابن سینا آشنایی

کامل یافت. سپس، عزم سفر کرد و سفرهای خود را با سلوک معنوی و عرفانی در آمیخت و به مجاهدت با نفس مشغول شد. او اغلب ایام

سال روزه داشت و در خلوت خود به ذکر و عبادت مشغول بود تا آنکه به مقامات عالی عرفان و برترین درجات حکمت نائل شد. شیخ

اشراق به ابن سینا احترام می گذاشت و از او سپاسگزاری می کرد. در عین حال، می کوشید حکمت استدلالی ابن سینا را با چاشنی

کشف و شهود قلبی به کمال رساند.

۱۴۹- نظر ابن سینا در مورد وجود شر و بدی در طبیعت چیست؟ (نهایی دی ماه ۹۷ و شهریور ۹۸)

به نظر ابن سینا طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می دهد؛ به شرط اینکه مانعی در راه طبیعت قرار

نگیرد. حتی آنچه ظاهراً شر و بدی به نظر می رسد، مانند پژمرده شدن یک گل یا مرگ یک جاندار یا حتی وقایع ویرانگر طبیعی

همچون سیل و زلزله، همگی در یک نظم کلی جهانی تأثیر مثبت دارند و به کمال نهایی طبیعت کمک می کنند.

۱۵۰- ابن سینا وجود شر و بدی را در طبیعت چگونه توضیح داده است؟ (نهایی دی ماه ۹۸)

به نظر ابن سینا طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می دهد؛ به شرط اینکه مانعی در راه طبیعت قرار

نگیرد. حتی آنچه ظاهراً شر و بدی به نظر می رسد، مانند پژمرده شدن یک گل یا مرگ یک جاندار یا حتی وقایع ویرانگر طبیعی

همچون سیل و زلزله، همگی در یک نظم کلی جهانی تأثیر مثبت دارند و به کمال نهایی طبیعت کمک می کنند.

۱۵۱- نظر ابن سینا در مورد آنچه در طبیعت شر و بدی نامیده می شود، چیست؟ (نهایی خرداد ماه ۹۸)

به نظر ابن سینا طبیعت هر شیء آن را به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می دهد؛ به شرط اینکه مانعی در راه طبیعت قرار

نگیرد. حتی آنچه ظاهراً شر و بدی به نظر می رسد، مانند پژمرده شدن یک گل یا مرگ یک جاندار یا حتی وقایع ویرانگر طبیعی

همچون سیل و زلزله، همگی در یک نظم کلی جهانی تأثیر مثبت دارند و به کمال نهایی طبیعت کمک می کنند.

۱۵۲- باتوجه به جغرافیای عرفانی سهروردی، مفاهیم مقابل را تعریف کنید: الف) مشرق جهان ب) مغرب وُسطی (نهایی خردادماه ۹۹)

الف - نور محض یا محل فرشتگان مقرب است.

ب- در میان مشرق محض و مغرب کامل، مغرب وُسطی قرار دارد که در آن نور و ظلمت به هم آمیخته اند.

۱۵۳- باتوجه به فلسفه سهروردی مفاهیم مقابل را تعریف کنید: الف) حکیم متاله ب) مشرق جهان (نهایی شهریورماه ۹۹)

الف- کسانی که هم در صُور برهانی به کمال رسیده اند و هم به اشراق و عرفان دست یافته اند.

ب- نور محض یا محل فرشتگان مقرب است.

۱۵۴- باتوجه به فلسفه سهروردی مفاهیم مقابل را تعریف کنید: الف) نورالانوار ب) مشرق جهان (نهایی دی ماه ۹۹)

الف- مبدأ جهان و خالق هستی و نور محض ب- نور محض یا محل فرشتگان مقرب است.

۱۵۵- به نظر ابن سینا، چه چیزی باعث ایجاد خشوع و خشوع در نهاد دانشمند در برابر حق می شود؟ (نهایی دی ماه ۹۹)

از نظر ابن سینا، تأمل در رابطه طبیعت با ماوراء طبیعت و خدادار کنار تحقیق در روابط میان پدیده ها، دانشمند و محقق را از ظاهر

پدیده ها عبور می دهد و به باطن آنها می رساند؛ آنها را به خشوع و خشیت در برابر حق وا می دارد.

۱۵۶- باتوجه به نظر ابن سینا درباره طبیعت ، به دو سوال زیر پاسخ دهید. (نهایی خردادماه ۱۴۰۰)

الف) تعریف طبیعت:

ب) علت نامگذاری:

الف - طبیعت در فلسفه ابن سینا مرتبه ای از هستی است که رو به سوی مقصد خاصی دارد؛ و این مقصد در ذات عالم طبیعت است. و

از آن جدایی نا پذیر است.

ب - علت نامگذاری این عالم به "طبیعت" بدان جهت است که اجزای این عالم ، هر کدام طبع و ذات خاصی دارند و خود این عالم نیز

به عنوان "کل" طبع و ذاتی دارد که منشا و مبدا حرکات و تحولات آن است.

۱۵۷- ابن سینا چگونه وجود شروبدی را در عالم هستی تبیین می کند؟ به اختیار بنویسید. (نهایی شهریور ۱۴۰۰)

از نظر ابن سینا آنچه ظاهراً شرّ و بدی به نظر می رسد، مانند خزان یا مرگ و غیره، همگی در یک نظم کلی جهانی تاثیر مثبت دارند،

و به کمال نهائی کمک می کنند.

۱۵۸- تعریف "طبیعت" از نظر ابن سینا چیست؟ (نهایی دی ماه ۱۴۰۰)

طبیعت در فلسفه ابن سینا مرتبه ای از هستی است که رو به سوی مقصد خاصی دارد؛ و این مقصد در ذات عالم طبیعت است. و از آن جدایی نا پذیر است.

@جواب فعالیت ها و تمرینات درس ۱۰

□ درس ص ۷۹

۱- ابن سینا شخصیت متفکر و اهل علم بود و در تمام علوم زمان خود مهارت داشت. انسان متعبدی بود و در امور دینی و حلّ مشکلات متوسّل به خداوند می شد.

۲- پرتلاش و با جدّیت بود و حاصل این تلاش و پشتکار، خدمات ارزشمندی است که به جهان اسلام نموده است.

□ تأمل ص ۸۲

۱- چون معتقد است که عالم طبیعت با لطف و عنایت الهی ایجاد شده و همه اجزای آن به گونه ای تألیف شده اند که بهترین نظام ممکن را تحقق بخشیده اند. از طرفی هم طبیعت هر شیء آنرا به سوی خیر و کمال مطلوبش سوق می دهد به شرطی که مانعی در راه طبیعت قرار نگیرد.

۲- از نظر ابن سینا اموری از قبیل سیل و زلزله در نظام کلی عالم، شرّ محسوب نمی شوند و همگی در این نظام کلی لازمه اعتدال و دارای تأثیر مثبت هستند و به کمال نهایی طبیعت کمک می کنند.

۳- الف) نگاه ابن سینا به طبیعت، یک نگاه الهی است و نگاه طبیعی تنها نیست. از این جهت او عالم طبیعت را معلول یک ذات بی نیاز می داند.

ب) بله. به عنوان مثال نگاه فردی مانند پاسکال که یک نگاه الهی و توحیدی به جهان دارد با نگاه یک زیست شناس که معتقد به خدا نیست، تفاوت دارد. انسانهایی که هم به امور مادی توجه دارند و هم به امور معنوی، طبیعت را به عنوان یک موجود زنده و دارای هدف و غایت می بینند.

□ تفکر ص ۸۲

خداوند از بس نیکو و زیباست که همین زیبایی و جمال او مانعی برای دیده شدن این همه زیبایی است. خداوند از بس که آشکار است همین ظاهر بودنش سبب مخفی بودن او می شود. مانند نور آفتابی که اگر کم باشد قابل دیده شدن است اما وقتی این نورانیت شدید شد اگر چه آشکارتر و نمایان تر می شود اما چشم افراد قابلیت دیدن نور شدید را ندارد (خورشید وقتی پشت ابر است می شود آن را دید اما خورشید وقتی ظاهر است نمی توان آن را مشاهده کرد).

۱- مقایسه حکمت مشاء و اشراق: حکمت اشراق در روش علاوه بر برهان و استدلال عقلی به سیر و سلوک قلبی و کشف و شهود باطنی (شهود) نیز توجه دارد اما حکمت مشاء فقط بر برهان و استدلال عقلی (عقل) برای کشف حقیقت تکیه دارد. هدف فیلسوف مشائی شناخت جهان خارج است اما هدف اصلی فیلسوف اشراقی این است که آنچه با استدلال عقلی به آن رسیده باشهود قلبی و تجربه درونی همراه سازد و آنچه را از طریق شهود کسب کرده با استدلال و برهان به دیگران تعمیم دهد.

۲- مقایسه عرفان با حکمت اشراق: عرفا به برهان و استدلال عقلی توجه چندانی ندارند و فقط روش آن ها متکی بر سیر و سلوک قلبی و تجربه درونی (کشف و شهود) است اما در حکمت اشراق هم به استدلال عقلی توجه می شود و هم به سیر و سلوک قلبی.

۱- از دو جهت بین نامگذاری فلسفه سهروردی به "اشراق" با مفهوم "نور" ارتباط وجود دارد:

الف: یکی از معانی اشراق "تابیدن نور بر دل" است و سهروردی معتقد است برای درک حقیقت و وصول به آن علاوه بر استدلال عقلی بر قلب هم باید نور معرفت بتابد تا قلب از آلودگی و تاریکی ها پاک گردد.

ب: وجه دوم: اشراق از لفظ "شرق" و "مشرق" گرفته شده و شرق یا مشرق یکی از جهات جغرافیایی است که محل طلوع نور خورشید است. در جغرافیای عرفانی اشراق نیز مشرق مطابق با عالم فرشتگان مقرب الهی و نور محض است.

۲- همچنان یک روش فلسفی است، به دلیل اینکه در روش آن استدلال عقلی و برهانی معتبر است، از طرفی هم موضوع آن بحث از وجود و احکام و عوارض آن است.

«وَأَنْ لَّيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى» سوره مبارکه النجم آیه ۳۹

[و اینکه برای انسان بهره‌ای جز سعی و کوشش او نیست،]

«وَأَنْ سَعْيُهُ سَوْفَ يُرَى» سوره مبارکه النجم آیه ۴۰

[و اینکه تلاش او بزودی دیده می‌شود]

موفق و سعادتمند باشید

تهیه و تنظیم سید احمد صمدانی از استان آذربایجان شرقی